

Gráinne de Búrca – Euroopa Liidu õiguse ekspert

Margit Brückel (RiTo 24), Eesti Rahvusraamatukogu Euroopa Liidu infokeskuse

“EU law: text, cases and materials”, mille viies trükk ilmus 2011. aasta augustis, on mõjukaim ingliskeelne Euroopa Liidu õiguse õpik ning Rahvusraamatukogu Euroopa Liidu infokeskuse enim nõutud raamat. Mahuka, 1200–leheküljelise teose autorid on Paul Craig ja Gráinne de Búrca (s 1966). Kes on see iirlanna, kes Euroopa Liidu õigust on õpetanud ülikoolides nii siin– kui ka sealpool Atlandit ning kelle publikatsioonide hulk küündib kuuekümmeni?

De Búrca alustas õigusteaduse õpinguid oma kodumaal Dublini ülikooli kolledžis, magistrakraadi omandas Michigani ülikoolis. 23–aastasena sai temast üks nooremaid Oxfordi ülikooli teadureid ja kümme aastat hiljem nooremaid professoreid. De Búrca Euroopa–perioodi oluline teetähis on töö Euroopa ülikooli instituudis Firenzes, kus ta oli esimesi naissoost õigusteaduse professoreid ning õpetamisele lisaks pidas ka Euroopa õiguse akadeemia kaasjuhi ametit. Euroopa ülikooli instituudi asutasid 1972. aastal Euroopa Ühenduse loonud kuus riiki ning töö selles uurimisasutuses oli de Búrca jaoks unistuse täitumine. 2006. aastal suundus de Búrca Ameerika Ühendriikidesse, kus ta õpetas Fordhami ja Harvardi ülikooli õigusteaduskonnas. Alates 2011. aasta sügissemestrist on Gráinne de Búrca New Yorgi ülikooli õigusteaduse professor.

Teadlase sõnul on Euroopa Liidu õigus ajalooline protsess, meie silme all aset leidev lõimumine. De Búrca peab Euroopa Liitu paeluvaks iseseisvaks majanduslikuks ja poliitiliseks jõuks. See on regionaalne kaubandus–, inimõiguste ja riigiõiguse süsteem. Euroopa Liit on maailma suurim kaubandusblokk ning finantskriisist hoolimata näevad paljud liidud, sealhulgas ASEAN, Aafrika Liit ja Mercosur, Euroopa Liitu kõige edukama regionaalse majandusühendusena.

Maastrichti lepinguga võeti kasutusele ühisraha, kuid de Búrca sõnul on Euroopa majandusliku lõimumise projektist saanud poliitiline projekt. Laienemine majandusliidust poliitiliseks ei toimunud pingeteta ning 2008. aasta finantskriis viis need pinged täiesti uuele tasemele. Mõned on küll ennustanud ühisraha ja Euroopa projekti lõppu, kuid de Búrca ei näe keerulistest aegadest hoolimata Euroopa Liidu eksistentsile ohtu. Ta on kindel, et poliitiline eliit ei kaota usku Euroopa projekti. Ohuks peab teadlane valitsuste ja kodanike võõrandumist, milles näeb Euroopa tuleviku destabiliseerijat.

Lisaks Euroopa Liidu õigusele kuuluvad de Búrca huviorbiiti inimõiguste Euroopa regulatsioon ning Euroopa ja piiriülene valitsemine. Talle teevad muret immigrantidevastased meeleolud, mis tema hinnangul tulid ilmsiks juba enne 2010. aasta suvel asetleidnud romade väljasaatmist Prantsusmaalt. Sellised ilmingud on risti vastu ideedele, millele Euroopa Liit on rajatud. Tihti on Kesk– ja Ida–Euroopast pärit töötajate vastu suunatud immigrantide vastased arvamused looritatud natsionalistliku retoorikaga. Tugeva rahvusliku identiteedi ja suveräänsuse tunde tõttu ei mõista paljud eurooplased, et liikmesriike ühendav poliitiline ja valitsemisvõrgustik tugevneb iga päevaga. Sageli ei teadvustata, kuidas sünnivad Euroopa Liidu õigusaktid ja poliitikad, sest kodanikud

ei taju, kui suurt osa nende igapäevaelust mõjutab Euroopa-tasandi valitsemine. Järjest raskem on leida teemat, mis on reguleeritud ainult riigi või ainult Euroopa tasandil.

Gráinne de Búrca on kirjutanud ja toimetanud üheksa raamatut ning kirjutanud üle viiekümne teadusartikli või raamatupeatüki. Ta on ajakirjade *Journal of Common Market Studies* ja *European Law Journal* toimetuskolleegiumi liige ning sarja *Oxford Monographs in European Law* kaastoimetaja. Kolleegide hinnangul on de Búrca õigusanalüüs täpne ja loominguiline. Ta on teadlane, kes tunneb Euroopa Liidu õiguse keerukusi ja nüansse ning räägib kaasa selle kujundamisel.

Kasutatud allikad

Gráinne de Búrca. – <https://its.law.nyu.edu/facultyprofiles/profile.cfm?personID=31563>

Introducing Gráinne de Búrca, Professor of Law. – <http://blogs.law.nyu.edu/magazine/2011/introducing-grainne-de-burca/>

Living history: Gráinne De Burca studies the European Union. – <http://www.law.harvard.edu/news/spotlight/ils/related/grainne-de-burca-living-history.html>